

WET DBA

Rotterdam, Hotel New York - 1 december 2016

Jasper van der Voet
Pellicaan Advocaten N.V.
Rivium Promenade 190, 2909 LM Capelle aan den IJssel
Postbus 23161, 3001 KD Rotterdam
T: 088 627 22 87
F: 088 627 22 80
I: www.pellicaan.nl
E-mail: jasper.vandervoet@pellicaan.nl

Casper Vollebregt
Mazars Paardekooper Hoffman N.V.
Rivium Promenade 200, 2909 LM Capelle aan den IJssel
Postbus 23123, 3001 KC Rotterdam
T: 088 277 15 00
F:
I: www.mazars.nl
E-mail: casper.vollebregt@mazars.nl

WET DBA

Programma

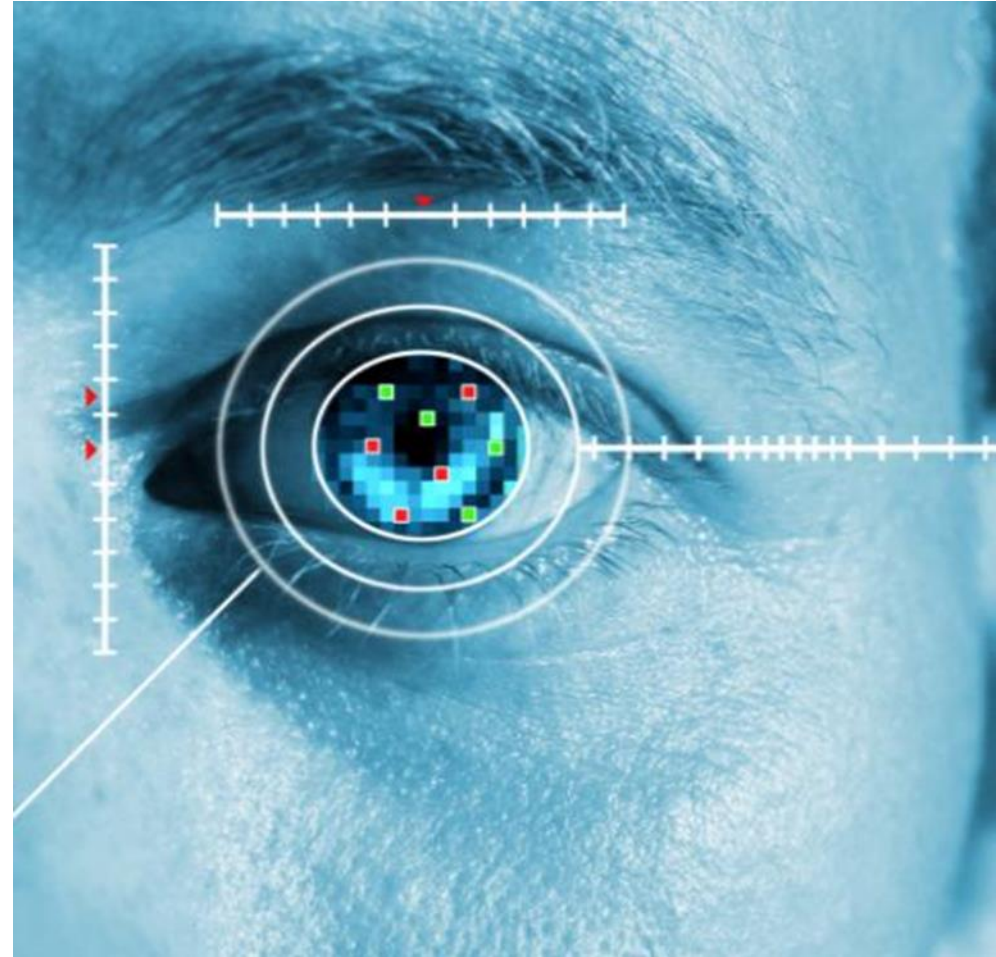
- Verklaring arbeidsrelatie (VAR)
- Wet DBA
- Stand van zaken
- En nu?
- Vragenronde en slot

WET DBA

Wat is een zzp'er?

- Zelfstandige zonder personeel
- Freelancer
- IB-ondernemer
- DGA (zelfstandige werkzaam via eigen vennootschap)
- Contractor
- Etc.

WET DBA

Verklaring Arbeidsrelatie (VAR)

- Vrijwaring van inhoudingsplicht (Wet IB 2001 en Wet Lb 1964)
- Beoordeling arbeidsrelatie door Belastingdienst **vooraf** op aanvraag van de zzp'er
- Vier soorten VAR
  - VAR-wuo (winst uit onderneming)
  - VAR-dga (voor werkzaamheden via een eigen BV)
  - VAR-row (resultaat uit overige werkzaamheden)
  - VAR-loon (oordeel dienstbetrekking)

WET DBA

Verklaring Arbeidsrelatie (VAR)

- Alleen de VAR-wuo (IB-winst) of VAR-dga (B.V.) bieden vrijwaring van inhoudingsplicht
- Correcte VAR biedt rechtszekerheid, oftewel 100% vrijwaring mits geen sprake is van 'kwader trouw'
- VAR geeft alleen een fiscaal oordeel over de arbeidsrelatie
- Arbeidsrechtelijk geldt een zelfstandige toets

WET DBA

Achtergrond invoering DBA

- **Doel:** tegengaan schijnzelfstandigheid
- VAR afgeschaft
- Redenen:
  - Handhaving alleen op individueel niveau van de zzp'er
  - Opdrachtgevers zijn gevrijwaard voor het verleden (tenzij kwader trouw)
  - Alleen corrigerende werking naar de toekomst
- **Gevolg:** minder vrijblijvendheid voor opdrachtgevers door inperking vrijwarende werking

WET DBA

Inhoud Wet

- VAR afgeschaft op **1 mei 2016**
- Modelovereenkomst goedgekeurd door de Belastingdienst
  - Algemeen model
  - Per sector
  - Individueel model
- Overeenkomst geeft nader inhoud aan de opdracht van de zzp'er

WET DBA

Inhoud Wet

- Modelovereenkomst biedt geen volledige vrijwarende werking meer, slechts onder voorwaarden geen inhoudingsplicht voor de loonheffingen
- Overeenkomst geeft nader inhoud aan de feiten en omstandigheden waaronder wordt gewerkt – alleen dan vrijwaring
- Opdrachtgever is medeverantwoordelijk
- Dus: toetsen of aan de voorwaarden van de (model)overeenkomst is voldaan

WET DBA

Modelovereenkomsten

- Gepubliceerd op de website van de Belastingdienst
- Op dit moment zeven algemene modellen
  - Geen werkgeversgezag (Belastingdienst/VNO-NCW/MKB Nederland)
  - Geen werkgeversgezag (FNV Zelfstandigen)
  - Geen verplichting persoonlijke arbeid (Belastingdienst/VNO-NVW/MKB Nederland)
  - Geen werkgeversgezag en geen verplichting tot persoonlijke arbeid (FNV Zelfstandigen)
  - Bemiddeling (NBBU)
  - Bemiddeling, ontbreken werkgeversgezag (ABU)
  - Bemiddeling, vrije vervanging (ABU)
- Ruim 50 sectorale modellen (hoofdzakelijk bouw, zorg, kunst en cultuur, zakelijke dienstverlening)

WET DBA

Overwegingen modelovereenkomst

- Geen sprake van een privaatrechtelijke dienstbetrekking
- Uitsluiting fictieve dienstbetrekking op basis van gelijkgesteldenregeling
- Geen oordeel over ondernemerschap
- Verbod verhaal premies werknemersverzekeringen / werkgeverheffing Zvw
- Vijf jaar geldig
- **Uiteindelijk:** toetsen voorwaarden (fictief) dienstverband, waaronder ondernemerschap

WET DBA

Werknemer of zelfstandige

- Artikel 7:610 BW: de arbeidsovereenkomst
  - Arbeid (slaapdiensten)
  - Loon (kosten en inwoning + € 700)
  - Gezagsverhouding

- Artikel 7:400 BW: de overeenkomst van opdracht
  - Arbeid
  - Loon
  - Gezagsverhouding ex artikel 7:402 BW

WET DBA

Gezagsverhouding

Factoren die aantonen dat een gezagsverhouding aanwezig is:

- Instructiebevoegdheid
- Vrijheid van degene die de arbeid verricht ten aanzien van de werkindeling
- Karakter van beloning
- Eventuele doorbetaling over vakantie, ziekte- en verlofdagen
- Mate waarin naast de overeengekomen werkzaamheden andere werkzaamheden worden verricht
- Incidentele karakter van de arbeid
- Eventuele inhouding van sociale premies en loonbelasting door de (mogelijke) werkgever

WET DBA

Fictieve dienstbetrekkingen

- Bij een fictieve dienstbetrekking geldt vrijwarende werking modelovereenkomst **niet**
- Een aantal voorbeelden:
  - Aanneming van werk (mits niet in het kader van onderneming)
  - Tussenpersonen, agenten
  - (Statutaire) bestuurders van lichamen
  - Sekswerkers
  - Topsporters
  - Werken door tussenkomst van een derde (intermediair)
  - Thuiswerkers
  - Gelijkgestelden (als niet-ondernemer met een bepaalde regelmaat een periode werken voor dezelfde opdrachtgever)

WET DBA

Voorbeeld afspraken in overeenkomst met zzp'er

- Instructies / leiding en toezicht (gezagsverhouding)
- Instemming over het laten uitvoeren van werkzaamheden door iemand anders (vrije vervanging)
- Omschrijving van de werkzaamheden / resultaat (resultaatverplichting)
- Gebruik gereedschappen, hulpmiddelen en materialen
- Werktijden (planning)
- Garanties / Schade

- *(Doorbetaling bij ziekte, vakantie, etc.)*
- *(Reserveringen / pensioen)*
- *(Secundaire voorwaarden, vergoeding kosten)*

- Belastingdienst geeft uiteindelijk oordeel over de inhoud van de overeenkomst

WET DBA

Risico's bij inhuur zzp'er

- Naheffing loonheffingen (inclusief premies werknemersverzekeringen)
  - Tot 5 jaar terug
  - Risico op anoniementarief, boete en heffingsrente
- Aansprakelijkstelling Wka (keten- of inlenersaansprakelijkheid)
  - Tot 10 jaar terug
  - Risico op anoniementarief, geen boete of heffingsrente
- Arbeidsrechtelijke risico's
  - Loonvordering werknemer
  - Ontslagbescherming
  - Loondoorbetaling (bijvoorbeeld bij ziekte)
  - Andere verplichtingen (bijvoorbeeld afdracht pensioen)

WET DBA

Transitieplan invoering DBA

- Transitieplan voor gefaseerde invoering van wet DBA (16 november 2015)
- **Fase 1:** voorbereidingsfase (tot 1 mei 2016)
  - Voorlichting en afstemming modelovereenkomsten
- **Per 1 mei 2016** – formele afschaffing VAR
- **Fase 2:** implementatiefase (~~tot 1 mei 2017~~)
  - Aanpassen werkwijze en beheersmaatregelen, geen repressieve handhavingsmaatregelen, tenzij...
  - Inspanningsverplichting
- **Fase 3:** nieuwe werkwijze geldt onverkort ~~vanaf 1 mei 2017~~
  - Risicogerichte handhaving (bijvoorbeeld per sector)

WET DBA

... en verder

- De fictieve dienstbetrekking van de commissaris komt te vervallen per 1 januari 2017.
- Handreiking beoordeling modelovereenkomsten met formele status.
- Evaluatie nieuwe systeem modelovereenkomst.
- **Praktijkervaringen**
  - Zeer lange doorlooptijd (zes maanden is niet ongebruikelijk)
  - Wisselend oordeel over gelijke overeenkomsten
  - Belastingdienst geeft oordeel tot in kleinste detail

WET DBA

Invoering DBA – wat moet ik doen?

- Evalueer welke arbeidskrachten als zzp'er werkzaam zijn
- Ga na of een modelovereenkomst aansluit bij de werkzaamheden van de zzp'er
- Indien een zzp'er niet aan de voorwaarden voor een modelovereenkomst voldoet, stel vast of de werkzaamheden van een zzp'er nog wel als zelfstandig kwalificeren
- Pas de overeenkomsten met zzp'ers aan.
- Hou rekening met mogelijk fictieve dienstbetrekking van zzp'ers
- Denk na over alternatieven indien de zzp'er niet langer als zodanig kan blijven werken

WET DBA

Alternatieven voor het werken met een modelovereenkomst

- Stel: uw opdrachtnemer kan niet blijven werken op basis van een modelovereenkomst of u krijgt geen goedkeuring van de Belastingdienst op uw overeenkomst

Wat zijn mijn alternatieven:

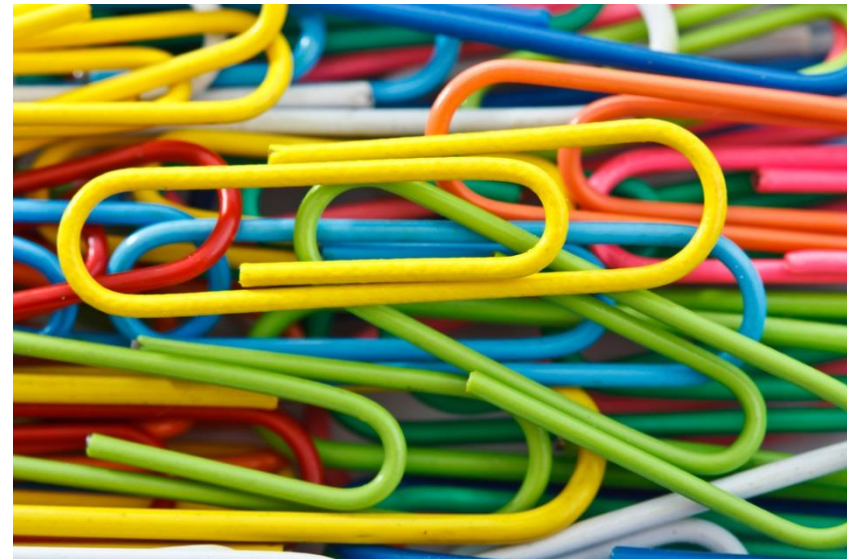
1. In dienst nemen van de zelfstandige (werknemer)
2. Zzp'er als werknemer inhuren via een uitzendbureau, detacheringsbureau, etc.
3. Zzp'ers inhuren door tussenkomst van een bemiddelaar(?)

WET DBA

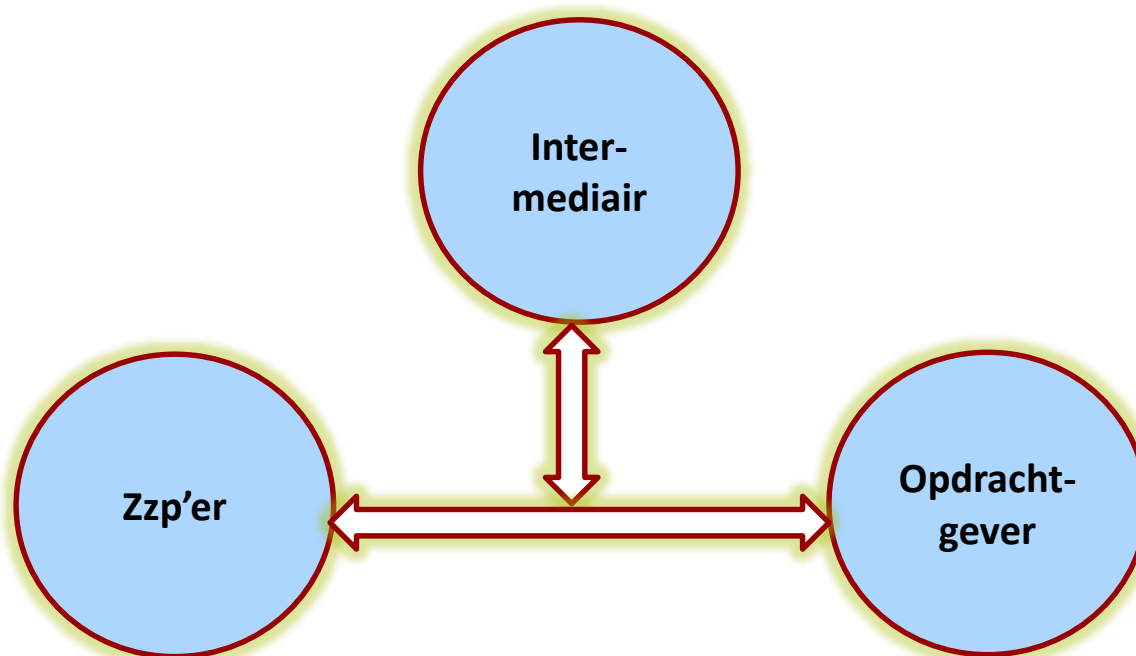
Bemiddeling van zzp'ers

- **Trend:** steeds meer zzp'ers zijn werkzaam door tussenkomst van een broker, uitzendbureau of bemiddelaar
- Zuivere bemiddeling
- Onzuivere bemiddeling
- Tussenkomst

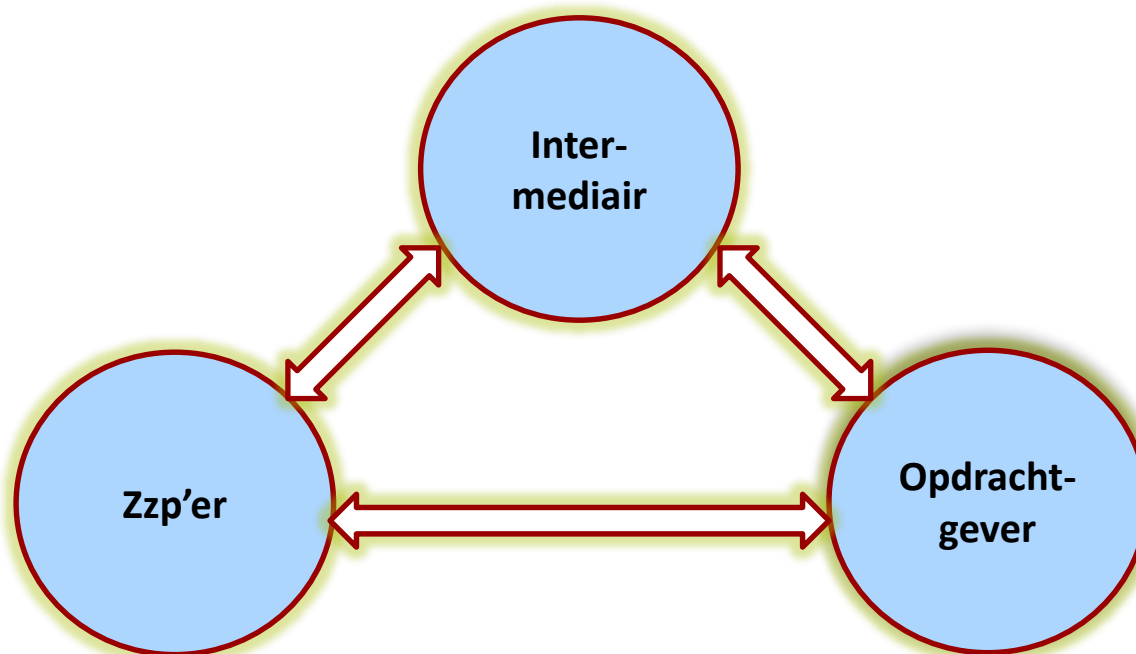
WET DBA

Zuivere bemiddeling

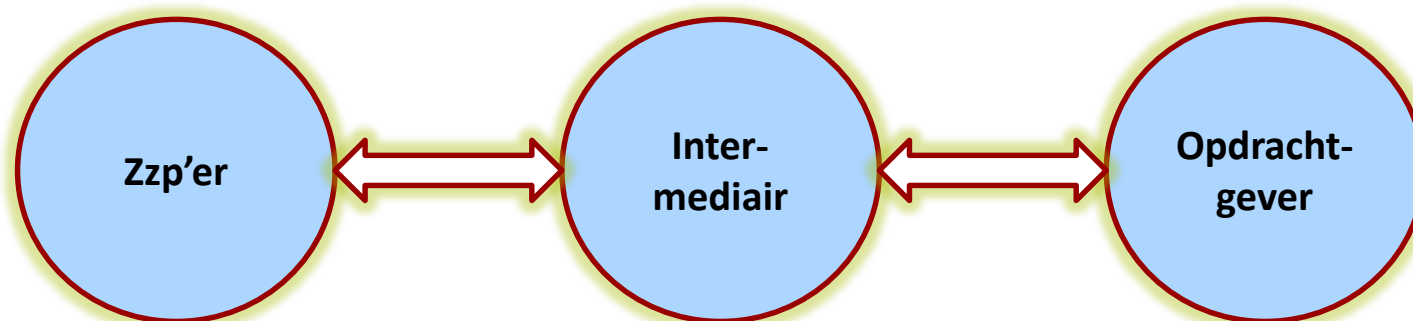
WET DBA

Onzuivere bemiddeling

WET DBA

Tussenkost intermediair

WET DBA

Tussenkomst intermediair

- Fictieve dienstbetrekking artikel 2a, Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965
- Uitzondering bij uitoefening van bedrijf of zelfstandige uitoefening van beroep (artikel 2e, Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)
- **Gevolg:** bij modelovereenkomst geen zekerheid vooraf omtrent ondernemerschap (immers geen fiscaal oordeel)
- **Dus:** geen zekerheid omtrent vrijwaring inhoudingsplicht
- Modelovereenkomst bij tussenkomst plaatst fictieve dienstbetrekking onder voorwaarden buiten werking
- Ondernemerschap aannemelijk maken

WET DBA

Modelovereenkomst tussenkomst

- Voorkomen tussenkomstfictie
- Bewijsvermoeden zelfstandige uitoefening van beroep of bedrijf
  - Inschrijving KVK
  - Btw-nummer
  - Afspraken over aansprakelijkheid, concurrentie- en/of relatiebeding en debiteurenrisico
- Duur van de opdracht mag niet langer zijn dan voor de aard van de opdracht gebruikelijk is
- Toets economische afhankelijkheid (bijvoorbeeld aan de hand van uurtarief)?
- **Advies:** afstemmen individueel model dat aansluit bij specifiek werkproces en beheersmaatregelen

WET DBA

Stand van zaken

- Wet in werking op **1 mei 2016** (datum afschaffing VAR)
- Transitieperiode tot **1 mei 2017**
- Rapport commissie Boot (**18 november 2016**)
- Opschorting tot **1 januari 2018**

VRAGENRONDE

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Uitgangspunten Wet DBA:

- Vereenvoudiging systeem
- Medeverantwoordelijkheid opdrachtgever
- Vergroting handhavingsmogelijkheden Belastingdienst
- Sectorale modelovereenkomsten
- Bestrijden schijnzelfstandigheid

Verwachting was dat ongeveer 40 contracten zouden worden ontwikkeld.

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Stand van zaken beoordeling overeenkomsten per 14-11-16

	<u>Aantal</u>	<u>%</u>
Ontvangen	6143	
Afgedaan	4153	68%
Waarvan afgebroken	1533	37%
Waarvan afgewezen	1637	39%
Waarvan goedgekeurd	983	24%
Huidige voorraad	1990	32%

Relatief weinig goedkeuringen

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Kritiek op de Wet DBA nam toe:

1. Onzekerheid op basis van welke criteria een modelovereenkomst wordt goedgekeurd
2. Onzekerheid over de wijze en met welke marges een toets achteraf plaatsvindt

Onzekerheid leidt tot ontwijkingsgedrag:

- Niet langer inhuren zzp'ers
- Payrolling
- In dienst nemen

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Inzoomen op de beoordelingen. Drie vormen van contracten:

1. Algemene modelovereenkomsten
  1. Geen werkgeversgezag
  2. Vrije vervanging
  3. Tussenkost

2. Branches en beroepsgroepen
  1. Bouw
  2. Kraamzorg

3. Individuele contracten
  1. Discjockey
  2. Muziekdocent

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Algemene modellen

- De algemene modellen kennen amper inhoudelijke bepalingen anders dan voor ieder model de betreffende kernbepaling.
- Mogelijke consequenties:
  - Risico van schijnzekerheid door strenge toets achteraf
  - Risico van niet effectief kunnen aanpakken van schijnzelfstandigheid (bewijslast ligt bij de BD)
- Spanning met (moeizame goedkeuring van) branche en individuele modellen, risico van vlucht in algemene modellen.

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Branche en individuele modellen

Groot aantal afwijzingen (strengere toets vooraf);

Een consistente uitkomst ontbreekt en het is de vraag of de rechtsgelijkheid is gewaarborgd. Soms een te strenge toetsing en soms te soepel door verwijzing naar de algemene modellen.

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Eigen ervaringen

- BD zoomt in op de drie elementen
- Geen holistische benadering
- Discussie omtrent randvoorwaarden

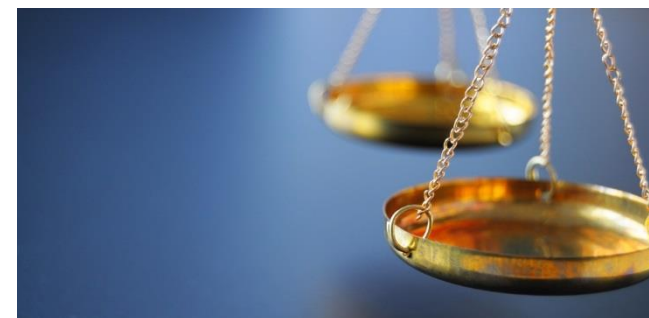

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Commissie Boot – 7 april 2016

Opdracht: “onderzoek verrichten naar de juistheid van de door de Belastingdienst beoordeelde (model)overeenkomsten. De Commissie toetst de door haar te beoordelen (model)overeenkomsten aan het huidige wettelijke kader. Naar aanleiding van de bevindingen en conclusies kan de Commissie aanbevelingen doen.

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Huidige wettelijk kader:

Loon, arbeid en gezag

Toetsing achteraf

- Feitelijk uitvoering geven aan de arbeidsovereenkomst op een wijze die met die partijbedoeling overeenkomt (HR Groen/Schoevers)
- Partijbedoeling De rechter dient daarbij alle omstandigheden inzichtelijk af te wegen, zowel die welke voor als die welke tegen het aannemen van een arbeidsovereenkomst pleiten (HR Notarissen)
- Uiteindelijk komt het dan aan op een ‘holistische’ weging van de gezamenlijke omstandigheden om vast te stellen of die in hun geheel opleveren dat de relatie als arbeidsovereenkomst moet worden gekwalificeerd

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

- Wet DBA – toetsing vooraf door de Belastingdienst (verklaart ook de hoeveelheid afwijzingen).
- Toetsing Belastingdienst is moeilijk te verenigen met het door de Hoge Raad geformuleerde uitgangspunt, dat alle omstandigheden van het geval dienen te worden beoordeeld (holistische weging).
- Lijkt een onmogelijke opgave om deze toets vooraf te geven.
- Gevolg: fiscale en civielrechtelijke toets lopen uiteen (net als bij de VAR).

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Aanbevelingen:

1. Duidelijkheid over wanneer geen modelovereenkomst is vereist
2. Niet het volledige civiele kader willen toepassen. Evenwicht zoeken tussen rechtszekerheid en het tegengaan van schijnzelfstandigheid
3. Kruimelwerkzaamheden – 5 uur per week
4. Indicatoren voor pro- of contra-dienstbetrekking
  1. Inkomen (opslag van 50% bruto cao loon – maatschappelijke positie)
  2. Duur (bijv. zes maanden) – economische afhankelijkheid
  3. Aard van de werkzaamheden – organisatorische inbedding
5. Afwijkingen mogelijk in brancheafspraken

WET DBA

Wet DBA – stand van zaken

Aanbevelingen:

6. Ontkrachting indicatoren is altijd mogelijk
7. Heroverweging algemene modellen (bijsluiter)
8. Alleen naheffing en boetes bij evidente afwijking of fraude
9. Beleidsbesluit is noodzakelijk
10. Uitstel strike handhaving tot 1 januari 2016, tenzij kwaadwillend

WET DBA

Wet DBA – en nu?

- Uitstel implementatie en opschorting repressieve handhaving
- Van uitstel komt afstel?
- En in de tussentijd?

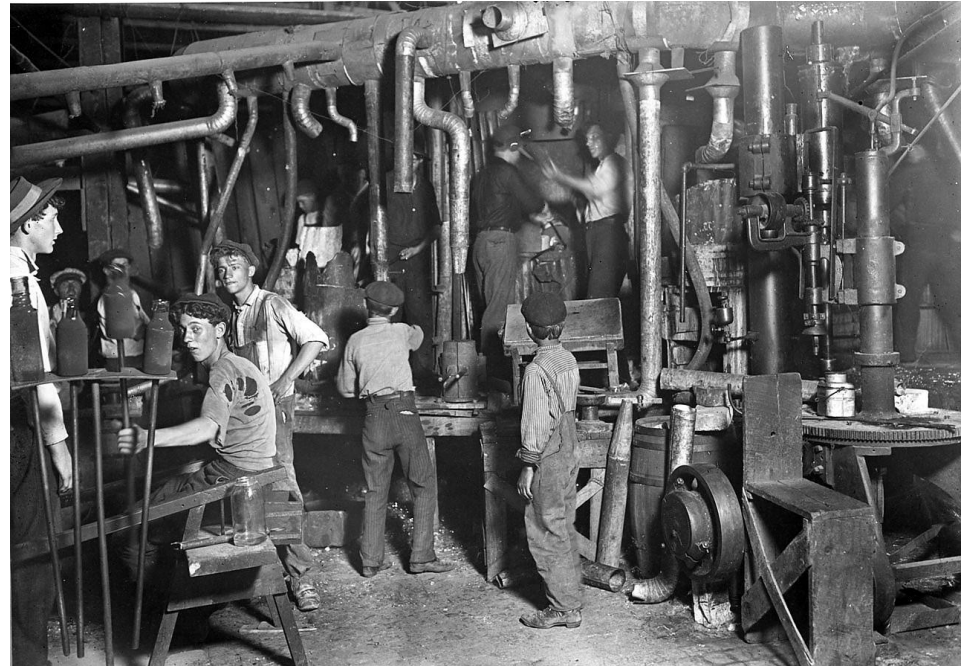
WET DBA

Symptoom van een groter probleem?

De meeste waarden van het arbeidsrecht komen uit 1907, is het nog van deze tijd.

Arbeidsrecht is onder druk komen te staan:

1. Discussies over schijnzelfstandigen
2. Aanpassing minimumjeugdloon
3. Payrolling en contracting
4. WAS
5. Ontevredenheid over de WWZ
6. Wet DBA
7. Loondoorbetaling tijdens ziekte

WET DBA

Symptoom van een groter probleem

- Werkgevers willen geen werkgever meer zijn.
- Wetgeving lijkt te zijn geschreven voor multinationals, terwijl 90% van de werkgever kwalificeert als mkb-er.
- Verschil tussen werknemers en zzp'ers/flexwerkers in Nederland zeer groot.
- Arbeidsovereenkomst op dieet? Basisvoorwaarden voor zzp'ers?

WET DBA

Afsluitend

- Voorlopig is de Wet DBA enkel uitgesteld;
- Blijf ermee bezig om niet als kwaadwillend te kwalificeren;
- Volg de ontwikkelingen.

VRAGENRONDE

